

ÅRSREDOVISNING FÖR JUSTITIEKANSLERN 2006

Stockholm den 21 februari 2007

Göran Lambertz

Dnr 1553-07-12

INNEHÅLL (sid. 1 – 43)

RESULTATREDOVISNING		sid.
	Verksamhetsöversikt	3
1	Tillsyn	5
2	Tryck- och yttrandefrihet inklusive rättegångar	9
3	Skadestånd inklusive rättegångar	12
4	Övriga rättegångar	16
5	Integritet	17
6	Rättshjälp	18
7	Övriga ärendeslag	18
8	Kompetensförsörjning m.m.	20
9	Kommentarer	22
	Tabellbilaga	29
FINANSIELLA DOKUMENT		32
1	RESULTATRÄKNING	33
2	BALANSRÄKNING	34
3	ANSLAGSREDOVISNING	35
4	FINANSIERINGSANALYS	36
5	TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER	37
6	SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER	43

Sändlista (ett pappersexemplar samt ett ex i pdf-format)

Justitiedepartementet	registrator@justice.ministry.se
Finansdepartementet	registrator@finance.ministry.se
Arbetsgivarverket	agv@arbetsgivarverket.se
Ekonomistyrningsverket	arsredovisning@esv.se
Riksdagens utredningstjänst	petita@riksdagen.se
Riksrevisionen	arsredovisning@riksrevisionen.se
Statskontoret	registrator@statskontoret.se

RESULTATREDOVISNING

VERKSAMHETSÖVERSIKT

ALLMÄNT

Justitiekanslerns främsta uppgifter är att utöva tillsyn över den offentliga förvaltningen för regeringens räkning, att vara åklagare i mål om tryckfrihets- och yttrandefrihetsbrott, att svara för statens skadereglering, att bevaka statens rätt i rättegångar och att ge juridiska råd åt regeringen.

Vid sidan av dessa huvuduppgifter skall Justitiekanslern värna den enskildes privatliv i olika sammanhang, utöva tillsyn över rättshjälpen, övervaka Advokatsamfundets disciplinverksamhet och i särskilda fall utöva statens arbetsgivarfunktion. Härtill kommer att Justitiekanslern bedriver viss informations- och utbildningsverksamhet och ett mötesutbyte med motsvarande myndigheter i andra länder.

Som mål för verksamheten under året har följande gällt. Justitiekanslern skall värna rättssäkerheten och bidra till en fortsatt hög kvalitet inom den offentliga verksamheten samt medverka till ett starkt förtroende för advokatväsendet. Justitiekanslern skall vidare värna tryck- och yttrandefriheten utan att ge avkall på motstående intressen, såsom intresset av att bekämpa tryck- och yttrandefrihetsbrott, samt medverka till att rättstillämpningen och lagföringen på tryck- och yttrandefrihetsrättens område blir effektiv och rättssäker. När det gäller skadestånd skall Justitiekanslern se till att den enskilde kommer till sin rätt utan att det allmännas intresse sätts åt sidan. Vidare skall Justitiekanslern med beaktande av den enskildes rätt ta till vara statens intresse i rättsliga angelägenheter. Slutligen skall Justitiekanslern värna den enskildes integritet utan att ge avkall på motstående intressen, såsom intresset av att bekämpa brott, samt medverka till att rättstillämpningen inom de berörda områdena blir effektiv och rättssäker.

Ett mål har vidare varit att antalet balanserade ärenden skall, med bibehållen kvalitet i ärendebehandlingen, minskas jämfört med år 2005. Vidare bör ärenden som avser klagomål eller anspråk från enskilda och som inte förs till rättegång vara avslutade inom två år från det att ärendet kom in till Justitiekanslern.

I det följande kommer Justitiekanslerns olika arbetsuppgifter att redovisas under rubrikerna Tillsyn, Tryck- och yttrandefrihet inklusive rättegångar, Skadestånd inklusive rättegångar, Övriga rättegångar, Integritet, Rättshjälp och Övriga ärendeslag. Därefter redovisas myndighetens kompetensförsörjningsplan. Avslutningsvis kommenteras verksamhetens resultat och graden av måluppfyllelse. Därvid görs också en sammanfattande bedömning beträffande resultat och mål.

PRESTATIONER

	2004	2005	2006
Inkomna ärenden	4 567	7 109 (varav rätts- hjälp 1 999)	8 371 (varav rätts- hjälp 2 420)
Ingående balans	882	858	1 269
Summa	5 449	7 967	9 640
Avgjorda	4 588	6 690 (varav rätts- hjälp 1 877)	8 191 (varav rätts- hjälp 2 440)
Utgående balans	861 (858)	1 277 (1 269)	1 449

- I årsredovisningen för 2004 har angetts att 861 ärenden balanserats till 2005. Under 2005 har framkommit att tre av dessa ärenden rätteligen skulle ha antecknats som avslutade år 2004. Antal ärenden i balans från 2004 till 2005 skall därför vara 858.
- I årsredovisningen för 2005 har angetts att 1 277 ärenden balanserats till 2006. Under 2006 har framkommit att åtta av dessa ärenden rätteligen skulle ha antecknats som avslutade år 2005. Antal ärenden i balans från 2005 till 2006 skall därför vara 1 269.

Antalet inkomna, avgjorda och balanserade ärenden för år 2006 redovisas i **tabell 1** i tabellbilagan. Av **tabell 2** framgår under vilka år de ärenden som balanserats till år 2007 har kommit in.

En granskning av ärendeutvecklingen visar att antalet inkomna ärenden har ökat med 1 262, från 7 109 år 2005 till 8 371 år 2006 (17,7 %). Antalet avgjorda ärenden har ökat från 6 690 år 2005 till 8 191 år 2006 eller med 1 501 ärenden (22,4%). Om man bortser från rättshjälpsärendena har antalet inkomna ärenden ökat med 841 från 5 110 år 2005 till 5 951 år 2006 (16,4 %) medan antalet avgjorda ärenden har ökat med 938 från 4 813 år 2005 till 5 751 år 2006 (19,4 %). Antalet ärenden i balans den 1 januari 2006 var 1 269 (se not under tabellen ovan). Per den 1 januari 2007 var antalet 1 449, en ökning med 180. Bortser man från rättshjälpsärendena var antalet balanserade ärenden 1 356, en ökning med 17,3 % jämfört med föregående årskifte.

Även under detta budgetår har Justitiekanslern sökt prioritera avgörandet av äldre ärenden. Antalet ärenden i balans vid årsskiftet 2006/2007 som inkommit före den 1 januari 2006 och alltså var äldre än ett år var 271. Av dessa var 183 skadeståndsärenden (varav 36 rättegångar). Ett enda tillsynsärende som har initierats av en enskild och som kommit in under år 2004 och således var äldre än två år fanns kvar vid utgången av år 2006. Inget sådant skadeståndsärende fanns kvar.

Ärendenas omloppstid, räknad från den dag då ett ärende registreras i diariet till den dag då ärendet avslutas, framgår av **tabell 3** i tabellbilagan.

1 TILLSYN

1.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans från 2005	81 (2004 – 48)
Inkomna ärenden 2006	1 789 (2005 – 1 138)
Antal ärenden att handlägga 2006	1 870 (2005 – 1 186)
Avgjorda ärenden 2006	1 747 (2005 – 1 102)
Balans till 2007	123

Av samtliga ärenden som har kommit in under året har tillsynsärendena utgjort ca 21,3 procent.

Av de 1 747 tillsynsärenden som avgjordes under året har 1 451 anhängiggjorts genom anmälan från enskilda, från myndigheter eller genom Justitiekanslerns eget initiativ. De benämns vanliga tillsynsärenden. Övriga 296 ärenden avsåg ärendeförteckningar från myndigheter enligt 30 § verksförordningen (206), protokoll från personalansvarsnämnder (48), inspektioner (5) och oklara yrkanden (37). Dessa benämns övriga tillsynsärenden. Av de 1 451 vanliga tillsynsärendena föranledde 29 ärenden kritik i någon form, medan granskning skedde i ytterligare 77 ärenden utan att någon kritik framfördes. Således uttalades kritik i ca två procent av dessa ärenden. Av återstoden lades 1 241 ärenden till handlingarna med brev medan 104 ärenden inte föranledde någon åtgärd alls. Ärendeförteckningarna föranledde påpekanden beträffande 27 myndigheter. Granskningen av protokollen från personalansvarsnämnder medförde inga åtgärder från Justitiekanslerns sida.

1.2 TILLSYNSPROJEKT

Den 26 maj 2004 beslutade Justitiekanslern att starta ett tillsynsprojekt om rättssäkerheten i brottmålsprocessen. Projektets syfte var att ta reda på om rättssäkerheten är tillräckligt väl tillgodosedd i brottmålsprocessens olika delar, hos polis, åklagare och i domstol. Undersökningen hade i huvudsak sin utgångspunkt i ett antal avslutade brottmål där personer hade frikänts efter att först ha dömts för det brott som de hade varit misstänkta för.

För genomförandet av arbetet tillsatte Justitiekanslern en projektgrupp som leddes av professor Hans-Gunnar Axberger.

Arbetet avslutades den 7 juni 2006 då projektgruppen överlämnade sin rapport Felaktigt dömda till Justitiekanslern. Projektgruppen genomförde en särskild granskning av elva brottmål, varav åtta avsåg sexuella övergrepp mot barn och återstående tre uppsåtligt dödande (mord eller dråp). Samtliga fall hade inträffat efter 1990. Det material som granskades avsåg inte bara

domstolarnas akter utan även riksåklagarens akter i resningsärendena samt materialet från förundersökningarna inklusive den s.k. slasken.

Projektgruppen noterade till en början att det inte fanns någon statistik avseende resningsansökningar eller resningar, något som enligt gruppen försvårar uppföljningen av de mål som kan ha hanterats fel i brottsmålsprocessen. Den slutsats som drogs av den framtagna statistiken var att resningar som leder till att den dömda frikänns efter att först ha dömts för grova brott i stort sett inte alls förekom före 1990.

Genomgången av de granskade fallen utmynnade i följande slutsatser.

- Förundersökningarna var bristfälliga.
- Vaga gärningsbeskrivningar användes i stor utsträckning i sexualbrottmålen.
- Domar hade grundats på ett ofullständigt underlag.
- Målsägandeberättelserna i sexualbrottmålen hade inte granskats på ett acceptabelt sätt.
- Domarna använde sig ibland av spekulativa bedömningsgrunder i sexualbrottmålen.
- Det fanns brister med anknytning till sakkunnigbevisningen i sexualbrottmålen.
- Tvivelaktiga resningsbedömningar förekom i Högsta domstolen.
- Det är mindre väl beställt med rättssäkerheten i resningsförfarandet.
- Kravet på rättvis rättegång var i flera avseenden inte uppfyllt i de granskade fallen.

Med undantag av två fall bedömdes den ursprungliga bevisvärderingen som felaktig. Beträffande sexualbrottmålen och ett av mordfallen ansåg projektgruppen att det inte fanns några kvarstående brottsmisstankar mot de åtalade.

I rapporten diskuteras ingående vilka som bär ansvaret för de konstaterade bristerna. Ansvaret måste enligt projektgruppen anses i huvudsak ligga på domstolarna, och detta även om det finns brister som hänför sig till tidigare led i rättskedjan. Brister i utredningen som har bärighet på rättssäkerheten och över huvud taget på frågan om den tilltalades skuld måste enligt projektgruppen uppmärksammas av domstolen. Detta följer, enligt rapporten, av rättens skyldighet att svara för kvaliteten i brottsutredningen.

Rapporten avslutas med projektgruppens överväganden och förslag, vilka kan sammanfattas på följande sätt.

- En diskussion bör föras om den fria bevisvärderingens princip och hur väl den svarar mot rättssäkerhetens krav.
- Högsta domstolen bör förtydliga de krav som bör ställas på bevisvärderingen i trovärdighetsmål. Om inte sättet att utföra bevisvärderingen stramas upp är risken för fler felaktiga domar påtaglig.
- Man bör överväga om samma beviskrav skall ställas i alla brottmål,

eller om det skall accepteras att beviskraven ibland sänks för att tillmötesgå anspråk på att vissa slags brott skall kunna beivras i större grad än som annars skulle kunna ske.

- Vikten av kravet att domstolen skall kvalitetssäkra utredningen bör inskräpas, liksom detta kravs betydelse för rättssäkerheten.
- Det bör övervägas om inte mål angående grova brott skall handläggas i kvalificerade former, där särskilda krav ställs på förfarandets grundlighet och den tilltalades rättigheter.
- Resningsförfarandet bör reformeras. Det bör införas ett system där en fristående instans tar ställning till resningsansökan och i första hand avgör om ansökan bör föranleda utredningsåtgärder eller inte. Eventuella utredningsåtgärder bör vidtas av en annan polismyndighet än den som har varit engagerad i den ursprungliga förundersökningen. Beslut om resning bör även fortsättningsvis fattas av domstol. Riksåklagaren bör ha ställning av part i resningsprocessen.

Rapporten behandlades vid ett flertal seminarier under hösten 2006, därav två som anordnades av Justitiekanslern.

Genom en skrivelse till justitieministern den 21 december 2006 överlämnade Justitiekanslern rapporten Felaktigt dömda jämte anteckningar från beredningsprocessen och annan tillhörande dokumentation. Justitiekanslern föreslog därvid:

- att regeringen, på grundval av den genomgång som görs i rapporten, låter utreda frågan hur förundersökningarnas kvalitet bäst kan säkerställas och – för det fall domstolarnas ansvar bedöms böra förändras jämfört med vad som har uttalats av lagstiftaren – hur rättssäkerheten i dömandet skall garanteras i sådana fall där det finns luckor i utredningen,
- att regeringen låter utreda frågan om mål angående grova brott bör handläggas i särskilt kvalificerade former med särskilda krav på förfarandets grundlighet och den tilltalades rättigheter,
- och att regeringen låter utreda frågan om inrättande av en särskild ”resningsnämnd”.

Enligt vad Justitiekanslern angav i skrivelsen borde det överlämnas åt domstolarna och berörda myndigheter att i övrigt genomföra de förändringar som de bedömer motiverade med anledning av rapporten.

1.3 FÖRUNDESRÖKNINGAR OCH RÄTTEGÅNGAR

Under året har inga förundersökningar inletts eller lagts ned i tillsynsärenden.

1.4 INSPEKTIONSVERKSAMHET

Justitiekanslern företog som ett led i tillsynsverksamheten en inspektionsresa till Göteborg och Varberg den 24 – 27 april 2006. Inspektionerna ägde rum på Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Polismyndigheten i Västra Götalands län, den nationella åklagarkammaren Riksenheten för polismål i Göteborg och Varbergs tingsrätt. Justitiekanslern uttalade kritik mot några av de inspekterade myndigheterna i vissa frågor. Det allmänna intrycket av inspektionerna var emellertid att verksamheterna hos den aktuella domstolen och myndigheterna i fråga i allt väsentligt fungerade väl.

Inspektionsverksamheten bedöms vara angelägen. Den ger i regel en god bild av myndigheternas verksamhet och eventuella brister. Ofta kan Justitiekanslern göra påpekanden av förhållandevis stor betydelse för den framtida verksamheten.

1.5 ÄRENDEFÖRTECKNINGAR

Under året har granskningen slutförts beträffande ärendeförteckningar från 21 länsstyrelser och 183 andra myndigheter. Justitiekanslern har funnit anledning att göra påpekanden till 27 myndigheter.

1.6 ADVOKATÄRENDEN

Justitiekanslerns uppgifter och befogenheter vad gäller tillsynen över advokatväsendet regleras i 8 kap. rättegångsbalken och i stadgarna för Sveriges advokatsamfund. Syftet med Justitiekanslerns verksamhet är främst att bidra till ett gott förtroende för advokatväsendet. Det sker genom en relativt ingående övervakning av advokatsamfundets disciplinverksamhet.

Justitiekanslern har på sedvanligt sätt under året fått in och granskat beslut och i förekommande fall akter och andra handlingar från styrelsen, prövningsavdelningarna och disciplinnämnden i sådana ärenden där någon åtgärd mot en ledamot av samfundet har ifrågasatts. Några klagomål har också anhängiggjorts direkt hos Justitiekanslern av enskilda. Justitiekanslern har – utan ställningstagande i sak – överlämnat tre anmälningar rörande advokaters brott mot tystnadsplikt till samfundet för prövning.

Justitiekanslern har i övrigt under året inte påkallat någon åtgärd mot en advokat. Samfundet sköter i allt väsentligt disciplinverksamheten på ett sådant sätt att det inte finns anledning för Justitiekanslern att ingripa. Justitiekanslerns granskningsuppgift som företrädare för det allmänna bedöms dock fylla en viktig funktion som garanti för en hög kvalitet och för att även i övrigt säkra allmänhetens förtroende för verksamheten. Enligt Justitiekanslerns uppfattning saknas det skäl för en ändring av nuvarande ordning.

2 TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET

2.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans från 2005	45 (2004 – 30)
Inkomna ärenden 2006	471 (2005 – 547)
Antal ärenden att handlägga 2006	516 (2005 – 577)
Avgjorda ärenden 2006	475 (2005 – 529)
Balans till 2007	41 (varav 7 rättegångar)
Inledda förundersökningar	17 (2005 – 15)
Åtal väckta under 2006	3 (2005 – 4)

Av samtliga ärenden som kommit in under året har tryck- och yttrandefrihetsärendena utgjort ca 5,6 procent.

Antalet inkomna ärenden på det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området (471) har minskat betydligt under år 2006 jämfört med år 2005 (då antalet ärenden var 547). Det är svårt att ange någon förklaring – om det är inledningen till en vikande trend eller en tillfällig nedgång. Trots det minskade antalet anmälningar har antalet inledda förundersökningar varit något större än år 2005, medan antalet väckta åtal har varit färre än förra året. Som framgår av tabellen är det dock inte fråga om några stora skillnader. En stor andel av anmälningarna har avsett publiceringar som har fallit utanför det grundlagsskyddade området. Många ärenden rör exempelvis publiceringar på

Internet där webbplatsen inte omfattas av den s.k. databasregeln i 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen.

I de fall där Justitiekanslern griper in rör det sig oftast om anmälningar om ifrågasatt hets mot folkgrupp (se nedan). Misstankar om olaga våldsskildring har under året varit föremål för utredning i två ärenden, ett som gäller ett dataspel (se nedan) och ett som gäller videofilmer med sexuellt våld eller tvång. Vidare har förundersökning inletts i två fall av misstänkt brott mot tystnadsplikt samt i två fall av misstänkt brott mot efterforskningsförbudet.

En annan stor ärendegrupp är anmälningar om förtal. Sådana anmälningar föranleder vanligtvis inte någon åtgärd från Justitiekanslerns sida. Justitiekanslern skall nämligen endast väcka åtal för förtal om åtal av särskilda skäl anses påkallat från allmän synpunkt. Bestämmelsen har inneburit att det varit mycket ovanligt att Justitiekanslern har ingripit med anledning av förtalsanmälningar. Sedan Justitiekanslern under 2005 för första gången på ca 15 år beslutat att inledda förundersökning i ett ärende rörande förtal har det i ärendet under 2006 väckta åtalet avgjorts av domstol (se nedan).

2.2 ÅTGÄRDER MOT RASISTISK BROTTSLIGHET

Av andelen inkomna ärenden har 153 avsett anmälningar om hets mot folkgrupp. Förra året var den siffran 224.

Av de sammanlagt 17 fall i vilka Justitiekanslern har beslutat att inleda förundersökning under året avser nio ärenden misstanke om hets mot folkgrupp (år 2005 – 7 ärenden). Det kan också konstateras att 144 anmälningar om hets mot folkgrupp inte har föranlett någon åtgärd från Justitiekanslerns sida. De främsta skälen till detta är att de anmälda yttrandena inte har bedömts vara brottsliga eller att Justitiekanslern inte har varit behörig åklagare därför att yttrandena har framforts i ett medium som inte omfattas av tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen.

Under året har åtal för tryck- respektive yttrandefrihetsbrottet hets mot folkgrupp inte väckts i något ärende. Som framgår under punkten 2.5 har Justitiekanslern överklagat en dom angående yttrandefrihetsbrottet hets mot folkgrupp (bl.a. romer) till Högsta domstolen.

2.3 ÅTGÄRDER I ÄRENDEN AVSEENDE HETS MOT HOMOSEXUELLA

Fyra anmälningar har kommit in angående misstanke om hets mot homosexuella. Inget åtal har väckts och ingen förundersökning har inletts under året. Som framgår under punkten 2.5 har Justitiekanslern överklagat en dom i ett mål angående yttrandefrihetsbrottet hets mot folkgrupp. Åtalet avser bl.a. hets mot homosexuella.

2.4 VERKSAMHETENS UTVECKLING

Såsom angavs i förra årets redovisning är det svårt att för närvarande ange några särskilda trender eller utvecklingslinjer när det gäller ärendena angående hetsbrotten. Det allmänna intrycket, som består, är att den övervägande delen anmälningar avser material med ett allmänt främlingsfientligt innehåll. En del anmälningar avser sådana publiceringar som tar specifikt sikte på en grups religiösa tillhörighet, främst den judiska eller den muslimska. Ett fåtal anmälningar (4) har avsett angrepp riktade mot homosexuella. Intrycket är att denna fördelning har varit ungefär densamma de senaste åren och att någon utveckling i den ena eller andra riktningen inte kan skönjas. Årets siffror ger i vart fall inte underlag för någon annan slutsats. Justitiekanslern följer som tidigare noga utvecklingen och avser att återkomma i saken om någon mer bestämd trend kan urskiljas.

2.5 RÄTTEGÅNGAR

I årsredovisningen för 2005 redogjordes för en rättegång vid Norrköpings tingsrätt där Justitiekanslern hade åtalat en person för yttrandefrihetsbrottet hets mot folkgrupp. Åtalet avsåg dels hets mot romer, dels hets mot homosexuella (dnr 1961-04-35 och 3775-04-35). Som framgår av årsredovisningen för 2005 dömdes den tilltalade av Norrköpings tingsrätt för yttrandefrihetsbrottet hets mot folkgrupp både i den del av målet som avsåg hets mot

romer och i den del som avsåg hets mot homosexuella. Den tilltalade överklagade domen. Med ändring av tingsrättens dom ogillade Göta hovrätt åtalet i dess helhet i en dom den 12 april 2006 (mål nr B 3017-05). Justitiekanslern har överklagat domen till Högsta domstolen. Dom i målet kan påräknas under år 2007.

I december 2006 hölls huvudförhandling inför jury i Helsingborgs tingsrätt i det mål i vilket Justitiekanslern i januari 2005 hade väckt åtal för olaga våldsskildring i datorspelet Postal 2 (mål B 311-05). Sedan juryn funnit att de åtalade skildringarna inte kunde anses brottsliga ogillade tingsrätten åtalet genom en dom den 12 december 2006. Juryns ställningstagande innebär att domen inte kan överklagas (dnr 1546-04-35).

Justitiekanslern avser att i särskild ordning väcka frågan om hur straffstadgandet i 16 kap. 10 b) brottsbalken om olaga våldsskildring förhåller sig till förutsättningarna för Statens biografbyrå att ingripa mot film som skall förrevisas offentligt enligt 4 § lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram.

I december 2006 hölls också huvudförhandling i målet mot tidningen Expressens ansvarige utgivare rörande ansvar för (grovt) förtal. Stockholms tingsrätt biföll åtalet för förtal genom en dom den 15 december 2006. Påföljden bestämdes till 80 dagsböter varjämte den ansvarige utgivaren ålades att utge skadestånd till målsäganden med 75 000 kr (dnr 6966-05-35).

En annan rättegång har gällt tryckfrihetsförordningens anonymitetsskydd. Justitiekanslern väckte under året åtal för brott mot tystnadsplikt mot den ansvarige utgivaren för tidningen Slitz under påstående att denne hade röjt identiteten på en person som hade lämnat uppgifter till tidningen för publicering. Uppgiftslämnaren ville vara anonym. Röjandet hade skett genom publiceringen av fotografier i tidningen. Stockholms tingsrätt dömde den 4 april 2006 den tilltalade för brott mot tystnadsplikt till böter. Svea hovrätt har den 31 oktober 2006 fastställt tingsrättens dom (dnr 1121-05-35).

3 SKADESTÅND

3.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans från 2005	916 (2004 – 700)
Inkomna ärenden 2006	2 111 (2005 – 2 024)
Antal ärenden att handlägga 2006	3 027 (2005 – 2 724)
Avgjorda ärenden 2006	1 999 (2005 – 1 810)
Balans till 2007	1 028 (varav 57 rättegångar)

Av de under året inkomna ärendena har skadeståndsärendena utgjort ca 25,2 procent.

3.2 ERSÄTTNING VID FRIHETSINSKRÄNKNING M.M.

Av inkomna skadeståndsärenden gällde 1 187 (2005 – 1 159) ersättning vid frihetsinskränkning. Frihetsinskränkingsärendena har utgjort ca 14,2 procent av det totala antalet ärenden som har kommit in till myndigheten. Under året har 1 150 ärenden om ersättning vid frihetsinskränkning avgjorts (2005 – 1 033). Justitiekanslern har i 1 025 ärenden beslutat att ersättning skall betalas (2005 – 928), medan anspråken i övriga fall har lämnats utan bifall.

Under budgetåret har ca 27,4 mnkr inkl. ränta betalats ut i ersättning enligt reglerna om ersättning vid frihetsinskränkning. Det har skett från anslaget 4:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. Motsvarande siffra för år 2005 var 29,9 mnkr. Kostnaderna har alltså minskat med ca 2,5 mnkr jämfört med närmast föregående budgetår. Det kan här nämnas att 30 ärenden under året föranlett utbetalningar av belopp överstigande 100 tkr (2005 – 31).

För att försöka behandla likartade fall lika har Justitiekanslern, som nämnts i tidigare årsredovisningar, ställt upp vissa beloppsmässiga riktlinjer när det gäller lidandeersättning. Normalbeloppet för lidande är för närvarande 20 000 kr för den första månaden och 15 000 kr för följande månader.

Ersättningen för arvoden till advokater i dessa ärenden uppgick 2006 till ca 1,6 mnkr och var i stort sett oförändrad i förhållande till 2005.

Under budgetåret 2006 har Justitiekanslern efter rekvisition betalat ut 784 tkr till Rikspolisstyrelsen. Detta avser ersättningar enligt 8 § lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder, dvs. ersättning för person- och sakskador vid laglig våldsanvändning.

Ersättning för utgifter för livränta som rekviderats av Statens Pensionsverk har under 2006 uppgått till 202,6 tkr.

I den följande tabellen redovisas totala ersättningsbelopp m.m. för de tre senaste åren.

År	Antal ink. ärenden	Utbetalt belopp tkr	Varav ombuds-kostnader tkr	Under året avslutade ärenden	Antal ärenden där ers. utbetalats
2004	1 049	25 230	1 440	1 052	959
2005	1 159	29 896	1 371	1 033	927
2006	1 187	27 456	1 581	1 150	1 025

Under året har fem ärenden om ersättning vid frihetsinskränkning föranlett rättegång sedan den skadelidande inte har godtagit Justitiekanslerns beslut i skaderegleringsärendet. Motsvarande siffra för år 2004 och 2005 var två resp. fyra ärenden. År 2004 väcktes därutöver skadeståndstalan direkt vid domstol i ett mål, alltså utan föregående skadereglering. Detta hände inte i något fall år 2005 och har inte heller hänt år 2006.

3.3 ERSÄTTNING ENLIGT SKADESTÅNDSLAGEN M.M.

Under året har 889 skadeståndsanspråk inkommit som avser annat än ersättning vid frihetsinskränkning. Justitiekanslern har samtidigt under året avslutat 802 ärenden av motsvarande slag. Av dessa avser 682 ersättningsanspråk grundade på skadeståndslagen, 87 anspråk grundade på främst personuppgiftslagen samt 33 anspråk grundade på åsidosättande av EG-rätten.

I elva skadeståndsärenden (år 2005 – nio ärenden) har talan väckts vid domstol mot staten sedan sökandena inte godtagit Justitiekanslerns ställningstagande i skaderegleringsärendet. Till detta skall läggas 16 skadeståndskrav som väckts direkt vid domstol utan föregående skadereglering här.

Det anförda illustreras till viss del i nedanstående tabell.

År	Antal ink. skadestånds-ärenden (ej frihets-inskr.)	Antal ärenden som föranlett rättegång sedan den skadelidande inte godtagit JK:s beslut	Antal ärenden där rättegång inletts utan föregående prövning hos Justitiekanslern
2004	921	18	*32
2005	865	9	13
2006	889	11	16

* Åtta ärenden hör ihop.

Under året har 45 rättegångar avseende skadestånd avslutats. I 14 av dessa har förlikning träffats. Skadestånd har dömts ut i tre fall. I åtta fall har Justitiekanslern uppdragit åt en annan myndighet att företräda staten, ett ärende har avslutats efter samråd med en annan myndighet och i de resterande fallen har käromålen ogillats.

Principiellt intressanta ärenden

Genom en dom i januari 2005 förpliktade Uppsala tingsrätt staten att utge skadestånd till två personer, eftersom tingsrätten fann att Uppsala universitet hade brutit mot diskrimineringsförbudet i lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan (dnr 879-04-45 och 2577-04-45). Svea hovrätt fastställde tingsrättens domslut och den 21 december 2006 fastställde Högsta domstolen hovrättens domslut. Efter det att domen meddelades har Justitiekanslern beslutat att utge skadestånd till ytterligare en student som utsatts för motsvarande behandling (dnr 1788-05-40).

I de s.k. Medanalys-målen vid Göteborgs tingsrätt har staten under året ingått förlikning, dels med konkursboet och dels med den tidigare ägaren av bolaget. Förlikningen innebar att staten åtog sig att utge ett sammanlagt belopp om ca 44 miljoner kr. Av det beloppet kommer ca 20 miljoner kr att gå åter till staten när konkursen har avslutats. Förlikningen motiverades av bl.a. skenande rättegångskostnader och att staten, oavsett målets utgång, inte bara svarade för sina egna utan även för konkursboets rättegångskostnader (dnr 1457-97 och 979-01).

I de s.k. Unibet-målen vid Eskilstuna tingsrätt, där utländska spelföretag har stämt staten under påstående bl.a. att lotterilagen i vissa delar strider mot EG-rätten, har förhandling hållits i EG-domstolen under hösten beträffande vissa processuella frågor. Generaladvokaten har lämnat ett förslag till avgörande (dnr 3920-03-45).

Den rättegång vid Stockholms tingsrätt som gäller privatinförslaget av alkohol är vilandeförklarad i avvaktan på prövningen av två andra mål i EG-domstolen. Två generaladvokater har yttrat sig i saken. En grupptalan har under året väckts i Stockholms tingsrätt angående samma fråga. Även detta mål har vilandeförklarats (dnr 2214-05-45 och 3446-06-45).

Den rättegång som avser Svenska Filminstitutets avslag på ett filmbolags ansökan om produktionsstöd handläggs fortfarande vid Stockholms tingsrätt (dnr 33-99-45).

Tidningsföretaget Metro har väckt talan mot staten vid Stockholms tingsrätt under påstående att vissa ändringar i lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam innebär att staten fr.o.m. den 1 januari 2006 utger ett nytt oanmänt stöd till Metros konkurrenter. I december avslog tingsrätten en begäran från Metro om att tingsrätten interimistiskt skulle tillse att effekten av det påstådda stödet skulle upphöra (dnr 4937-06-45).

En person har väckt talan mot staten vid Stockholms tingsrätt med krav på skadestånd på grund av att de – numera ändrade – svenska bestämmelserna om uppskov med reavinst vid försäljning av privatbostäder stod i strid med EG-rätten (dnr 6022-06-45).

I Högsta domstolen har talan väckts till följd av regeringens felaktiga bemyndigande till Finsk-svenska gränsälvscommissionen att föreskriva vissa förbud och begränsningar för fisket i det område som är i fråga i målet. Det är genom en dom från år 2001 fastställt att staten är skadeståndsskyldig i och för sig. Staten gör dock gällande att kändena i målen inte har lidit någon ersättningsgill skada till följd av regeringsbeslutet. Ärendet är speciellt, dels eftersom det gäller ett av regeringen begånget fel, dels eftersom det rör frågan om enskildas rätt till skadestånd till följd av felaktiga normgivningsbeslut med de kausalitetsresonemang som hänger samman med denna frågeställning. Om staten förpliktas att utge skadestånd kan man förutsätta ett flertal ytterligare skadeståndskrav på samma grund (dnr 6465-06-45 och 6466-06-45).

Justitiekanslern har väckt talan i Stockholms tingsrätt mot Svenska Lantmännen i det s.k. salmonellamålet. Målet avser statens skadeståndskrav mot Lantmännen till följd av att Lantmännens foderfabrik under år 2003 tillhandahöll foder som sedermera visade sig vara salmonellasmittat. Sedan smittan hade upptäckts vidtog Jordbruksverket åtgärder – bl.a. slakt av grisar – på ett antal gårdar dit fodret hade sålts. Staten har utgett ersättning till lantbrukarna enligt gällande bestämmelser men kräver nu regressvis att Lantmännen skall svara ekonomiskt för den skada som Lantmännen har orsakat (dnr 2948-03-5).

3.4 ALLMÄNT OM UTVECKLINGEN

Antalet inkomna skadeståndsärenden år 2006 avviker inte i någon större utsträckning från motsvarande siffra tidigare år. Det kan inte heller iakttagas någon trend när det gäller antalet ersättningsanspråk som har bifallits. Antalet inledda rättegångar ligger på ungefär samma nivå som tidigare år. Detsamma gäller i vilken utsträckning käromålen har bifallits respektive ogillats. År 2006 ingick Justitiekanslern ett något större antal förlikningar jämfört med tidigare år (fjorton jämfört med nio år 2005, fem år 2004 och en år 2003). Justitiekanslern har under året inte anlitat utomstående ombud i något nytt ärende.

3.5 REDOVISNING AV UTBETALADE SKADESTÅND M.M.

De ärenden enligt lagen om ersättning vid frihetsinskränkning där Justitiekanslern beslutat om ersättning har redovisats ovan.

Justitiekanslern har i övriga skadeståndsärenden under året beslutat om ersättning i 193 fall. Justitiekanslern har därvid uppdragit åt någon annan myndighet att ombesörja utbetalning av den tillerkända ersättningen med

sammanlagt ca 9,4 mnkr (år 2005 – 2,3 mnkr och år 2004 – 12,6 mnkr) exklusive ränta.

Från anslaget 4:13 har under 2006 inte i något fall utbetalats ersättning för övriga skadestånd. Ersättning enligt 14 § förordningen (1995:1301) om handläggning av skadeståndsanspråk mot staten har uppgått till 7 tkr.

Vissa ekonomiska uppgifter om den processuella verksamheten redovisas nedan i avsnitt 4. Uppgifterna avser till stor del skadeståndsärenden.

4 ÖVRIGA RÄTTEGÅNGAR

Rättegångar i ärenden angående tillsyn, tryck- och yttrandefrihet, skadestånd samt integritet redovisas under respektive avsnitt. Här redovisas alltså andra slags rättegångar, bl.a. avtalstvister och äganderättstvister.

4.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans från 2005	24 (2004 – 18)
Inkomna ärenden 2006	6 (2005 – 8)
Antal ärenden att handlägga 2006	30 (2005 – 26)
Avgjorda ärenden 2006	10 (2005 – 2)
Balans till 2007	20

Av de under året inkomna ärendena har övriga rättegångar utgjort mindre än en procent.

Vissa ekonomiska uppgifter (anslaget 4:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.)

Kostnader i samband med statens rättegångar har uppgått till sammanlagt ca 5,3 mnkr (2005 – 1,6 mnkr). Härav utgör kostnaderna för ombudsarvode i mål där Justitiekanslern har anlitat advokat 5,1 mnkr (1,2 mnkr under 2005). Justitiekanslern kan fr.o.m. budgetåret 2000 uppdra åt den myndighet som berörs av en dom eller ett beslut att ombesörja att ersättning för statens kostnader för ombud i rättegången utbetalas till Justitiekanslern. Under budgetåret har Justitiekanslern fått ersättning för ombudskostnader med ca 4,7 mnkr från andra myndigheter. Kostnaderna hänför sig i allt väsentligt till de s.k. Medanalysemålen, vilka har avslutats under året.

Justitiekanslerns kostnader för förundersökning i brottmål har uppgått till ca 24 tkr.

4.2 VISSA MÅL

Staten genom Justitiekanslern är som nämnts i tidigare redovisningar svarande i flera mål anhängiga vid Gällivare, Luleå, Lycksele och Östersunds tingsrätter angående bättre rätt till andel i lappskatteländ m.m. Målen har inte ännu avgjorts i sak.

5 INTEGRITET

Ärenden i balans från 2005	28 (2004 – 28)
Inkomna ärenden 2006	1 223 (2005 – 989)
Antal ärenden att handlägga 2006	1 251 (2005 – 1 017)
Avgjorda ärenden 2006	1 173 (2005 – 987)
Balans till 2007	78 (varav 37 rättegångar)

Av de under året inkomna ärendena har integritetsärendena utgjort ca 14,6 procent.

Justitiekanslerns uppgifter inom detta verksamhetsområde regleras i lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning, kreditupplysningslagen (1973:1173), inkassolagen (1974:182) och den upphävda datalagen (1973:289).

När myndigheter expedierar beslut enligt de nämnda lagarna skall en kopia av besluten överlämnas till Justitiekanslern som får överklaga sådana beslut för att ta till vara allmänna intressen.

Justitiekanslern har således av statsmakterna ålagts att ta till vara allmänna intressen och att medverka till att lagarna i fråga inte får en sådan tillämpning att berättigade integritetsintressen sätts åt sidan.

Under budgetåret kom 1223 (2005 – 989) ärenden in till Justitiekanslern. Antalet inkomna ärenden har därmed ökat med drygt 20 procent jämfört med föregående år. Ökningen hänför sig till ärenden om allmän kameraövervakning, vilka har ökat med nästan 25 procent. Förklaringen till denna ökning är att antalet ansökningar till länsstyrelserna om tillstånd till allmän kameraövervakning har ökat.

Justitiekanslern har under året överklagat 31 (2005 – 26) beslut av länsstyrelser. Dessa ärenden avsåg bl.a. entréer (fem ärenden), en nattklubb, ett köpcentrum, en s.k. gymlokal, skolor (fyra ärenden), väntrum (två ärenden), bussar i linjetrafik, en taxibil, färjor i linjetrafik (tre ärenden), simhallar (tre ärenden), en konsertlokal, torg- och gångstråk (tre ärenden) och en socialförvaltnings lokaler.

Under året avslutades 19 (2005 – 25) rättegångar i ärenden rörande allmän kameraövervakning. I 14 av dessa mål bifölls Justitiekanslerns överklagande. I tre mål återkallades överklagandet och i ett mål medgavs den begärda övervakningen sedan sökanden hade justerat sin begäran.

Inga ärenden angående inkasso- eller kreditupplysningsverksamhet förelodde överklaganden under året.

6 RÄTTSHJÄLP M.M.

6.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans från 2005	113 (2004 – 0)
Inkomna ärenden 2006	2 420 (2005 – 1 999)
Antal ärenden att handlägga 2006	2 533 (2005 – 1 999)
Avgjorda ärenden 2006	2 440 (2005 – 1 877)
Balans till 2007	93 (varav 25 rättegångar)

Av de under året inkomna ärendena har rättshjälpsärendena utgjort ca 28,9 procent.

Justitiekanslerns uppgifter inom detta verksamhetsområde regleras i 45 § rättshjälpslagen (1996:1619), 8 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde samt lagen (2005:73) om rätt för Justitiekanslern att överklaga vissa beslut. I DVFS 2005:1 finns föreskrifter och allmänna råd om att domstolar och vissa andra myndigheter skall lämna uppgift till Justitiekanslern om beslut rörande rättshjälp m.m.

Under år 2006 har Justitiekanslern överklagat beslut i 75 ärenden (2005 – 67). 21 överklaganden (2005 – 21) har avsett ersättning av allmänna medel till offentliga försvarare eller rättshjälpsbiträden.

Under året avslutades 80 rättegångar i ärenden rörande rättshjälp. I 68 av dessa ärenden bifölls Justitiekanslerns överklagande helt eller delvis. Av dessa avsåg 19 ersättning till offentlig försvarare eller rättshjälpsbiträde. Flera överklagade ärenden har avsett ersättning till mer än en advokat.

Justitiekanslern har förelagts att yttra sig i egenskap av motpart i 108 ärenden (2005 – 79).

7 ÖVRIGA ÄRENDESLAG

Verksamhetsområdet Övriga ärendeslag innefattar ärenden som redovisas under ärendegrupperna Justitiekanslerns egen verksamhet, remisser, Justitiekanslerns uppgifter i vissa ärenden av arbetsrättslig art, uppdrag från regeringen och 24-timmarsmyndigheten.

7.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans från 2005	62 (2004 – 37)
Inkomna ärenden 2006	351 (2005 – 404)
Antal ärenden att handlägga 2006	413 (2005 – 441)
Avgjorda ärenden 2006	347 (2005 – 383)
Balans till 2007	66

Av de under året inkomna ärendena har de som hört till Övriga ärendeslag utgjort ca 4,2 procent.

7.2 JUSTITIEKANSLERNES EGEN VERKSAMHET

Under ärendegruppen Justitiekanslerns egen verksamhet registreras ärenden som rör organisation, budget, personal, lokaler, utlämnande av handlingar, arkivfrågor och information. Totalt har 170 ärenden registrerats under 2006, varav 72 ärenden gäller information om verksamheten.

7.3 REMISSER

Under året har 88 remisser inkommit och Justitiekanslern har avgett 94 remissvar. 15 remissärenden fanns i balans vid årets slut.

Av remissvaren har fem återgetts på Justitiekanslerns hemsida under år 2006. Dessa avsåg följande.

Departementspromemorian Hemliga tvångsmedel m.m. under en stärkt parlamentarisk kontroll (Ds 2005:23),

Delbetänkandet Djurskydd vid hästavel (SOU 2006:13),

Radio- och TV-lagsutredningens betänkande Tillgänglighet, mobil TV samt vissa andra radio- och TV-rättsliga frågor (SOU 2006:5),

Gränsdragningskommissionens betänkande Samernas sedvanemarkar (SOU 2006:14) och

Asylförfarandeutredningens betänkande Asylförfarandet – genomförande av asylprocedurdirektivet i svensk rätt (SOU 2006:61).

7.4 UPPDRAG FRÅN REGERINGEN

Regeringsuppdrag som har avslutats under året

Justitiekanslern fick den 15 november 2001 i uppgift av regeringen att göra en granskning av äganderättsfrågan beträffande vissa fastigheter som förvaltas av Statens fastighetsverk, men där olika stiftelser anknutna till Uppsala universitet gör anspråk på äganderätten (JK dnr 3425-01-90). I beslut den 27 juni 2006 konstaterade Justitiekanslern att en utredning om ägarförhållandena visade att vissa av fastigheterna inte kunde anses tillkomma staten. Rörande de övriga fastigheterna kunde något sådant uttalande inte göras.

Under år 2005 gav regeringen Justitiekanslern i uppdrag att hos Kammarkollegiet ansöka om permutation av Emma och Anders Zorns testamente (JK dnr 642-05-90). I beslut den 7 juni 2006 avvisade Kammarkollegiet en sådan ansökan med hänvisning till att Justitiekanslern saknade behörighet därtill. Beslutet överklagades inte.

Ej avslutade regeringsuppdrag

År 1997 gav regeringen Justitiekanslern i uppdrag att företräda staten i frågor som kan uppkomma med anledning av försäljningen av statens aktier i SAKAB (dnr 1137-97-90). Enligt avtalet kan vissa anspråk göras gällande under 99 år från försäljningstidpunkten. Avtalet är således av långvarig art.

Under år 2003 fick Justitiekanslern ett regeringsuppdrag att företräda Sverige i möten inom de internationella oljeskadefonderna (dnr 1983-03-90). Justitiekanslern har under år 2006 företrätt staten vid tre möten i London.

Under år 2004 fick Justitiekanslern ett ärende överlämnat från regeringen avseende ersättning av statsmedel för skada och olägenhet till följd av en konvention mellan Sverige och Norge om renbetning (dnr 2048-04-90). Justitiekanslern har haft kontakter med den sameby som begär ersättning med stöd av konventionen och lämnat ett förlikningsförslag. Förslaget har förkastats och samebyn har väckt talan mot staten vid Luleå tingsrätt i saken. Stämning är ännu inte utfärdad. I likartade ärenden angående andra samebyar har förlikning träffats under år 2006 sedan talan först väckts mot staten i domstol (se ärenden med nr 5686-05-45, 5687-05-45 och 5688-05-45).

8 REDOVISNING AV KOMPETENSFÖRSÖRJNING M.M.

Myndighetens verksamhetsområde är mycket brett och arbetet vid myndigheten är av kvalificerat slag. Arbetet ställer krav på att juristerna har mycket hög kompetens. De nu anställda juristerna vid myndigheten svarar väl mot detta krav. Byråcheferna har lång och kvalificerad erfarenhet från bl.a. domstolsarbete. Alla föredragande utom en är assessorer och har alltså ansetts lämpliga för domartjänstgöring. Den återstående har rekryterats på grund av sin särskilda kompetens inom EG-rätten.

Myndigheten har tre beredningsjurister. Dessa är notariemeriterade och mycket väl kvalificerade för sina uppgifter.

Vid anställningar strävar Justitiekanslern efter att vidmakthålla en jämn könsfördelning och en balanserad åldersstruktur samt att uppnå en kompetens bland de anställda som svarar mot myndighetens kvalificerade uppgifter och breda verksamhetsområde. Justitiekanslern har i samråd med de anställda utarbetat en jämställdhets- och mångfaldsplan och en handlingsplan för tillgänglighet. Det bedöms inte finnas några skillnader mellan mäns och kvinnors möjligheter till utveckling och befordran inom myndigheten. Något behov av åtgärder från myndighetens sida finns därför inte i detta avseende.

Några problem med att rekrytera jurister eller annan personal med lämplig bakgrund till myndigheten har hittills inte funnits. Justitiekanslern bedömer att det inte heller inom de närmaste åren skall behöva uppkomma några rekryteringsproblem eller problem att behålla kvalificerad personal vid myndigheten.

Vidtagna åtgärder och måluppfyllelse för 2006

Myndighetens mål för kompetensförsörjningen 2006 har varit att vidmakthålla kompetensen bland de anställda. Vid utgången av 2006 var 14 kvinnor och 8 män anställda vid myndigheten. En notarie anställs av Domstolsverket och tjänstgör hos Justitiekanslern i sex månader. Myndighetens kompetensförsörjning (åldersstruktur, könsfördelning och rörlighet) framgår av nedanstående tabell.

Kompetensnivå	Åldersstruktur (födelseår)	Kön	Rörlighet (anställningsår)
JK och byråchefer	1947-1962	2 K 3 M	1992-2003
Övrig personal	1943-1981	12 K 5 M	1977-2006

Redovisning av mål för 2007 och för 2008 - 2009

Det övergripande målet är att myndigheten skall ha skickliga medarbetare som trivs med sitt arbete.

Årliga utvecklingssamtal med medarbetarna lägger grunden för planering av både individuell kompetensutveckling och myndighetsgemensam utbildning.

Under 2007 planerar myndigheten att utnyttja de s.k. TA-medlen för att göra en gemensam resa. Myndigheten kommer också att prioritera individuell kompetensutveckling och friskvård.

I myndighetens jämställdhets- och mångfaldsplan anges bl.a. att Justitiekanslern skall beakta att personalsammansättningen så långt som möjligt speglar samhällets etniska mångfald.

Myndigheten kommer även fortsättningsvis i rekryteringsannonser att upplysa att Justitiekanslern erbjuder en arbetsplats som utmärks av en strävan att vara fri från diskriminering och ge lika möjligheter för alla.

Sjukfrånvaro m.m.

De anställdas totala sjukfrånvaro redovisas i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas långtidssjukfrånvaro (60 kalenderdagar) i förhållande till total sjukfrånvaro och sjukfrånvaro fördelad på kön. Sjukfrånvaro fördelad på ålder redovisas inte med hänsyn till att uppgifterna kan hänföras till enskilda individer (se ESV Cirk 2003:3).

Sjukfrånvaro	2006 (%)	2005 (%)
Totalt	2,11	1,5
Långtidssjukfrånvaro (60 kalenderdagar) i för- hållande till total sjuk- frånvaro	69,42	75,3
Kvinnor	3,45	0,3
Män	0,72	2,4

För att förebygga ohälsa i arbetet har anslagits bidrag med 150 kr per person och månad att användas till friskvård.

9 KOMMENTARER

I den inledande verksamhetsöversikten och i avsnitten 1 – 8 har verksamheten och dess resultat redovisats. Det har i huvudsak skett ansvarsområde för ansvarsområde. Redovisningen ger underlag för en bedömning av i vilken mån verksamhetsmålen har uppfyllts. Målen framgår av verksamhetsöversikten. I detta avsnitt kommenteras verksamhetsresultaten och graden av måluppfyllelse från ett mer övergripande perspektiv, varjämte det görs en del anmärkningar och reflektioner i övrigt kring verksamheten.

Ärendeutvecklingen

Under år 2006 har antalet *inkomna* ärenden på nytt ökat påtagligt jämfört med tidigare år, från 7 109 år 2005 till 8 371 (+ 1 262). Detta beror mest på en stor ökning av tillsynsärendena (+ 651) men även på ökning av de förra året nytillkomna rättshjälpsärendena (+ 421) och ärendena på integritetsområdet (+ 234). Om man räknar bort rättshjälpsärendena rör det sig även detta år om en större ökning än någonsin tidigare (5 951 ärenden i år mot 5 111 år 2005, 4 567 år 2004, 4 130 år 2003, 3 713 år 2002, 3 733 år 2001 och 3 999 år 2000). Antalet inkomna ärenden om man bortser från rättshjälpsärendena har ökat på fyra år med 2 238 eller med drygt 60 %. Räknar man in samtliga ärenden är ökningen på dessa fyra år drygt 125 %.

Ökningen hänför sig alltså detta år i första hand till tillsynsärendena, rättshjälpsärendena och integritetsärendena. Yttrandefrihetsärendena har minskat från 547 till 471, vilket dock är en högre siffra än såväl 2004 som 2003. När det gäller skadeståndsärendena har ökningen detta år, liksom det föregående, varit beskedlig efter stora ökning under flera föregående år (2 111 inkomna detta år mot 2 024 år 2005, 1 970 år 2004, 1 791 år 2003 och 1 612 år 2002). Antalet nya rättegångar om skadestånd har ökat något, från 27 föregående år till 32 år 2006. Att märka i övrigt är att antalet lagstiftningsremisser har minskat till 88 efter 2005 års toppnotering på 116.

Att tillsynsärendena har ökat i så stor omfattning beror sannolikt till stor del på den mediauppmärksamhet som varit under året kring rättssäkerhetsfrågor i brottmålsprocessen och kring myndigheten över huvud taget. Väldigt många ärenden avser skrivelser från personer som säger sig vara felaktigt dömda eller felbehandlade av polis och åklagare.

Som framgår av verksamhetsöversikten har antalet ärenden som var *oavgjorda* vid utgången av år 2006 ökat betydligt jämfört med den utgående balansen föregående år, från 1 269 till 1 449. Det är andra året i rad som det har skett en markant uppgång i antalet balanserade ärenden. Målet att minska ärendebalansen har således inte kunnat uppnås, tvärtom. Utan tvekan beror detta mest på den ökande ärendetillströmningen; avverkningen ökade med nästan 1500 ärenden under året. I någon mån beror det också på långtidssjukdom hos en person och en relativt stor personalomsättning. Att märka är också att det var endast med yttersta ansträngning och en viss kvalitetssänkning som balansmålet kunde uppnås åren 2003 och 2004.

En så omfattande avverkning av ärenden som detta år – nästan 8 200 och drygt 5 750 om man bortser från rättshjälpsärendena – ställer mycket stora krav på medarbetarna och organisationen. Det rör sig om i genomsnitt nästan 550 ärenden per handläggare (f.n. 3 byråchefer, 8 föredragande, 2 beredningsjurister, 1 notarie och kanslichefen). Detta måste anses betydligt mer än vad som är rimligt, även om man beaktar att två ärendeslag har ett stort inslag av rutinärenden. Medarbetarna arbetade redan förra året alltför hårt och problemet har accentuerats under år 2006. En resursförstärkning i enlighet med vad som har framhållits i budgetbehandlingen är nödvändig.

Bland de oavgjorda ärendena ingår – förutom vissa ärenden som förts till rättegång – *ett enda ärende som är äldre än två år* och som avser klagomål eller anspråk från enskilda. Enligt ett särskilt verksamhetsmål borde alla sådana ärenden vara avgjorda. Detta verksamhetsmål har alltså inte fullt ut kunnat uppnås, men läget vad gäller gamla ärenden får ändå anses mycket gott. Under år 2007 kommer de gamla ärendena att fortsatt prioriteras med sikte på att bara enstaka ärenden från år 2005 – förutom rättegångar – skall finnas kvar den 1 juli. Från och med förra året tillämpas för övrigt en i princip strikt åldersordning när det gäller avverkning av ärenden.

Det helt övervägande antalet ärenden i den utgående balansen har kommit in under år 2006. Antalet oavgjorda ärenden som är äldre än ett år, dvs. som kom in före den 1 januari 2006, var 271. Motsvarande siffra föregående år var 249 och året dessförinnan 230. 80 av de 271 ärendena rör rättegångar (81 år 2005). Vid en jämförelse med föregående år kan konstateras att åldersstrukturen i den utgående balansen även detta år har förbättrats. De ärenden som är äldre än ett år är sålunda relativt sett färre än föregående år (knappt 19 % mot drygt 21 % 2005, knappt 27 % 2004 och drygt 27 % året dessförinnan).

Handläggningstider

Handläggningstiderna för ärenden kan naturligtvis inte i sig ses som ett mått på kvaliteten i verksamheten. Däremot är de i viss mån ett mått på effektiviteten. I tabell 3 finns en redovisning av handläggningstiderna beträffande samtliga typer av ärenden. Av redovisningen framgår att de genomsnittliga handläggningstiderna för den tyngsta ärendegruppen, nämligen skadestånd, har ökat betydligt under år 2006 jämfört med 2005 (184 dagar jämfört med 164 år 2005 och 160 år 2004). Även för en annan viktig ärendegrupp, tryck- och yttrandefrihet, har de genomsnittliga handläggningstiderna gått upp något (ca 32 dagar mot 26 år 2005 och 25 år 2004). För tillsynsärendena har handläggningstiderna minskat mycket (till 45 dagar mot 62 år 2005 och 76 år 2004). Men detta beror i huvudsak på den ökade tillströmningen och att de flesta av klagomålen har måst besvaras med vändande post utan att någon granskning har inletts. Med hänsyn till resursläget har det tyvärr varit nödvändigt att hantera tillsynsärendena på det sättet. Det har sannolikt betytt att flera ärenden skrivits av snabbt fastän de i och för sig hade motiverat en närmare granskning. Detta är otillfredsställande.

Den sammantagna genomsnittliga handläggningstiden är ca 63 dagar, en ökning från 45 föregående år men en minskning jämfört med 2004 (92 dagar) och 2003 (95 dagar).

Handläggningskostnader

Inte heller handläggningskostnaden per ärende kan ses som ett mått på kvaliteten. Däremot är även denna kostnad ett mått på effektiviteten. Handläggningskostnaden per ärende har för andra året i rad minskat betydligt. År 2005 minskade kostnaden jämfört med 2004 från ca 3 900 till ca 2 980 kr. År 2006 minskade den alltså ytterligare till ca 2 530 kr per ärende. Bortser man från rättshjälpsärendena – som alltså är nya sedan 2005 – är kostnaden ca 3 600 kr per ärende mot ca 3 850 kr föregående år.

Under året ökade kostnaderna för anlitate advokater jämfört med föregående år från 1,2 mnkr till 5,3 mnkr (1,7 mnkr under år 2004). Kostnadsökningen beror på en engångsinsats i en stor rättegång (Medanalys), där advokaterna lade ned ett omfattande arbete inför den huvudförhandling som var planerad men som kunde ersättas med en förlikning. Sedan några år har annars kostnaden för inhyrda advokater minskat markant och en strävan är att på sikt ytterligare reducera denna kostnad. För år 2007 är förhoppningen att advokatkostnaderna kan understiga en miljon kronor.

Kvalitet

Kvaliteten i verksamheten har högsta prioritet. Detta är nödvändigt hos en myndighet med de uppgifter och mål som Justitiekanslern har. Kvaliteten på det arbete som utförs får också anses genomgående mycket hög. På grund av nödvändiga prioriteringar har det dock inte heller detta år varit möjligt att bedriva remissarbetet med så höga ambitioner som vore önskvärt. Endast ett fåtal

remisser har kunnat behandlas så omsorgsfullt som i och för sig vore rimligt att förvänta sig av en juridisk expertmyndighet som Justitiekanslern. Även tillsynsarbetet har, som framgått tidigare, bedrivits med stundtals alltför låga ambitioner. Ett betydelsefullt undantag utgörs dock av det projekt avseende rätts-säkerheten i brottmålsprocessen som avslutades under året (se avsnitt 1.2 ovan). Bedömningen är att detta projekt innefattar en väldigt nyttig genomgång och att kvaliteten i arbetet har varit mycket hög.

I sina resultatredovisningar för tidigare budgetår har Justitiekanslern framhållit svårigheterna att mäta kvaliteten i verksamheten. Detta gäller fortfarande. Det har att göra med att kvalitet i stor utsträckning handlar om måluppfyllelse och att målen för verksamheten är så utformade att graden av uppfyllelse i de flesta fall inte kan mätas. Visserligen kan det anges några kriterier som delvis har med kvalitet att göra, men inget av dem utgör något tillförlitligt mått. Det gäller exempelvis sådana kriterier som andelen skaderegleringsbeslut som godtas av sökanden och andelen rättegångar som vinnas. Att dessa båda kriterier inte fungerar hundraprocentigt som kvalitetsmått framgår redan av de övergripande målen för verksamheten. Sålunda syftar skaderegleringsverksamheten inte främst till att göra sökanden nöjd. Och vissa rättegångar bör föras fram till dom även om risken för förlust är påtaglig.

Som nämndes i årsredovisningen för 2004 har Justitiekanslern försökt ta fram relevanta mätbara mål för myndigheten med hjälp av en konsult. Slutsatsen blev dock, tyvärr, att det knappast går att hitta några relevanta mål utöver de som anges redan i dag.

Kvalitetsarbetet hos en myndighet som Justitiekanslern måste därför bedrivas i huvudsak med inriktning på kriterier som inte är omedelbart mätbara, t.ex. *att* besluten skall vara juridiskt riktiga och begripliga för dem som de angår, *att* all ärendehantering skall präglas av konsekvens såväl materiellt som processuellt, *att* personer som kommer i kontakt med myndigheten skall så långt det är rimligt uppleva sig rättvist och korrekt behandlade *och att* prioriteringen mellan olika ansvarsområden och uppgifter skall vara väl avvägd. Ett kvalitetsarbete med inriktning på sådana kriterier har bedrivits hos myndigheten även under år 2006, främst genom interna seminarier men också genom kontinuerliga diskussioner under hand. Som har nämnts i tidigare årsredovisningar har vissa förändringar genomförts framför allt i fråga om inriktningen på tillsynsverksamheten. Syftet är att denna verksamhet skall bli mindre styrd av anmälningar och sålunda mer beroende av egna initiativ. Detta torde öka den samlade nyttan av tillsynen betydligt.

Mål, resultat och utveckling i övrigt

Effektmålen för Justitiekanslerns verksamhet har kortfattat angetts i avsnittet Verksamhetsöversikt. Det går dock inte att med utgångspunkt i dessa mål mäta resultatet av verksamheten. Effekterna av de beslut som fattas i enskilda ärenden kan på kort sikt knappast skönjas men kan i ett längre tidsperspektiv visa sig ha stor räckvidd. Under 2006 liksom föregående år har Justitiekanslern prioriterat åtgärder mot rasistiska framställningar, dock utan några påtagliga resultat detta år i form av nya åtal. En redovisning av dessa insatser har lämnats i avsnitt 2.2. Liksom när det gäller andra verksamhetsområden går det

emellertid knappast att nu bedöma vilka effekter som har uppnåtts när det gäller kampen mot denna typ av tryck- och yttrandefrihetsbrott.

Mera allmänt kan det hävdas att en bieffekt av insatserna på det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området är att rättspraxis utvecklas och att klarare gränser dras mellan vad som är brottsligt resp. inte brottsligt.

När det gäller *prioriteringar* bör i första hand framhållas att satsningen på proaktiv tillsyn har fortsatt med ett flertal inspektioner och en relativt hög prioritering av ärendeförteckningarna. Under hela året har dessutom verksamheten med en förhållandevis intensiv mediebevakning fortsatt och myndigheten har skaffat prenumerationer på ytterligare två tidningar (Aftonbladet och Expressen). Den särskilda mediebevakningen påbörjades år 2003 som en försöksverksamhet och resultaten har bedömts goda. Verksamheten bedrivs därför nu på permanent basis. Viktigast när det gäller satsningen på tillsyn är dock den utredning som Justitiekanslern satte igång år 2004 för att undersöka rättssäkerheten i brottmålsprocessen och som har redovisats i avsnitt 1.2. Justitiekanslern avser att även fortsättningsvis prioritera systemtillsyn av det slaget. Resurstilldelningen lär dock knappast medge någon lika stor insats inom överskådlig tid.

För *personalförsörjningen* har löneutvecklingen inom framför allt rättsväsendet stor betydelse. Myndigheten är starkt beroende av tillgången på kompetent personal. Byråchefer och föredragande rekryteras nästan uteslutande bland jurister med domarbakgrund och Justitiekanslern måste för att klara kompetensförsörjningen kunna konkurrera med marknadsmässiga löner.

Under de senaste åren har personalsammansättningen breddats och en förnyring har skett. Numera arbetar fyra jurister som inte är assessorer på myndigheten, tre förutom notarien. Breddningen har fallit mycket väl ut.

När det gäller *information, medier o.d.* kan konstateras att mediebevakningen av myndigheten intensifierades ytterligare under år 2006. Det berodde främst på en intensiv debatt kring de rättssäkerhetsfrågor som kom upp i samband med att justitiekanslern talat om ljugande poliser, icke objektiva åklagare och oskyldigt dömda. Även rapporten Felaktigt dömda har diskuterats livligt. Men ett betydande medieintresse har också ägnats förtalsmålet mot Expressens ansvarige utgivare, frågor kring de s.k. Muhammedkarikatyrerna och ett beslut av JK att inte väcka åtal för hets mot folkgrupp (judar) på material som återfanns i Stockholms moské. Också ett förslag från justitiekanslern om förbud mot grova oförsvarliga kränkningar av privatlivet, ett ärende om våld i dataspel, en anmälan angående eventuella dykningar vid Estonia och ett ärende gällande målen mot Thomas Quick har skapat medieintresse. Det kan noteras att justitiekanslern personligen under året intervjuades av radio eller TV vid 126 tillfällen mot 70 år 2005, 12 år 2004, 35 år 2003 och 18 år 2002.

Även i övrigt är intresset från allmänheten och företrädare för olika samhällssektorer stort när det gäller Justitiekanslerns arbete. Informationsverksamheten är därför relativt omfattande och tar sig många olika uttryck. Företrädare för myndigheten medverkar i relativt stor utsträckning i utbildningsinsatser av olika slag. Bedömningen är att informationsverksamheten fyller ett betydande samhällsbehov och att den därför inte bör hållas tillbaka. I viss mån kan infor-

mationsbehovet tillgodoses genom att myndighetens hemsida utvecklas. Så skedde under framför allt år 2004 men har inte skett i någon nämnvärd grad sedan dess. Ett beslut har dock fattats om en modernisering och utveckling av hemsidan. Förhoppningsvis kan detta komma till stånd under år 2007.

Antalet på hemsidan refererade avgöranden har fortsatt att öka jämfört med tidigare år. Antalet år 2006 var 78 mot 68 år 2005, 64 år 2004, 60 år 2003, 44 år 2002, 36 år 2001 och 24 år 2000.

När det gäller *utbyte med andra länder* kan främst noteras att Justitiekanslern år 2006 besökte Estland för ett möte med JK i Estland och Finland. Ett nordiskt möte med ländernas ”statsadvokater” hölls på Svalbard. Justitiekanslern deltog också i Nordiskt Administrativt Förbunds årsmöte i Köpenhamn och medverkade i en debatt om yttrandefrihet för offentliga tjänstemän.

Förändringar av betydelse

Den viktigaste förändringen under året var att det fattades beslut om en ny organisation för myndigheten. Det kommer att ske en utökad specialisering och renodling genom en indelning i tre enheter; Allmänna enheten, Yttrandefrihets- och förvaltningsenheten samt Processenheten. Varje enhet leds av en byråchef och kommer därutöver att bestå av tre handläggare (tills vidare bara två på Processenheten) och en beredningsjurist. Den nya organisationen träder i kraft den 2 april 2007 och medför bl.a. en betydande omflyttning, inklusive en flytt bort från de tillfälliga lokalerna i Hebbeska huset.

Arbetet med ombyggnaden av Birger Jarls torn påbörjades år 2005 och har fortsatt under hela år 2006 samtidigt med en omfattande ombyggnad och renovering i Överkommissariens hus. De nya lokalerna står klara i februari 2007. Byggnadsarbetena får sägas ha gått mycket smidigt och det är med stor glädje vi tar våra nya och renoverade lokaler i anspråk.

Kansliet förstärktes år 2006 med en person som finansieras med ett särskilt nyanställningsbidrag från Kammarkollegiet. Detta är en mycket viktig förstärkning.

Sammanfattande bedömning

Den övergripande bedömningen är att de verksamhetsmål som i regleringsbrevet är kopplade till myndighetens olika ansvarsområden väsentligen har uppnåtts. Sålunda är kvaliteten i verksamheten fortsatt hög även om vissa ansvarsområden ibland tyvärr blir eftersatta och ambitionerna stundtals måste sänkas. Särskilt tillsynen och remissarbetet blir eftersatta.

Antalet ärenden som är över två år gamla är även detta år mycket litet (ett enda förutom rättegångar och vissa uppdrag). Antalet ärenden som är över ett år gamla har ökat något men inte på ett alarmerande sätt. Åldersstrukturen på ärendena måste anses i huvudsak tillfredsställande.

Myndigheten går in i år 2007 med ett bekymmersamt läge i fråga om resurser och arbetsbelastning. Medarbetarna sliter på ett mycket lojalt sätt men är alltför

hårt ansträngda. Arbetet sker i ett så högt tempo att det inte är godtagbart i längden. Inte heller är det godtagbart att ett par av ansvarsområdena måste hanteras på ett så närmast vårdslöst sätt som är fallet i dag.

Kompetensförsörjningen har inte skapat några bekymmer, och trivseln på myndigheten är mycket god trots det ansträngda arbetsläget. Men trycket på myndigheten ökar kontinuerligt genom ärendetillväxten, mediebevakningen och intresset från allmänheten. Trenden när det gäller belastning på medarbetarna måste brytas.

TABELL 1 utvisande inkomna, avgjorda och balanserade ärenden för år 2006							
Ärenden angående	Balans fr 2005	Ink 2006	Ink 2005	Summa 1	Avgjorda 2006	Balans till 2007	Summa 2
Tillsyn	81	1 789	1 138	1 870	1 746	124	1 870
Anmälan från mynd	3	28	32	31	30	1	31
Anmälan från enskild	61	1 446	810	1 507	1 408	99	1 507
Initiativärenden	12	16	11	28	13	15	28
Granskningsärenden	3	204	210	207	205	2	207
Rättegångar	1	0	0	1	0	1	1
Inspektion	1	4	5	5	5	0	5
Ansvarsnämnd	0	49	39	49	48	1	49
Oklara yrkanden	0	42	31	42	37	5	42
Yttrandefrihet	45	471	547	516	475	41	516
Tryckfrihet	28	276	326	304	285	19	304
Radioansvarighet	3	189	209	192	181	11	192
Video	1	3	2	4	3	1	4
Band	3	3	10	6	3	3	6
Rättegångar	10	0	0	10	3	7	10
Skadestånd	916	2 111	2 024	3 027	1 999	1 028	3 027
Skadeståndslagen	458	808	708	1 266	682	584	1 266
Ers v frihetsinskr	273	1 187	1 159	1 460	1 150	310	1 460
Övriga skadest	76	78	97	154	87	67	154
EU-ärenden	37	3	32	40	33	7	40
Rättegångar	70	32	27	102	45	57	102
Återkrav frih	2	3	1	5	2	3	5
Övriga rätteg	24	6	8	30	10	20	30
Integritet	28	1 223	989	1 251	1 173	78	1 251
Datalagen	0	3	10	3	3	0	3
Kreditupplysn	0	4	4	4	4	0	4
Inkassolagen	0	52	40	52	52	0	52
TV-övervakn	4	1 133	909	1 137	1 096	41	1 137
Rättegångar	24	31	26	55	18	37	55
Övrigt	62	351	404	413	347	66	413
JK:s egen verksamhet	27	170	187	197	161	36	197
Advokater	7	65	72	70	63	9	72
Remisser	21	88	116	109	94	15	109
Uppdrag fr regeringen	4	0	1	4	2	2	4
Generalklausulen	0	0	1	0	0	0	0
Skrivelse t regeringen	1	2	0	3	1	2	3
Rättegångar	2	26	25	28	26	2	28
Rättshjälp	115	2 420	1 999	2 535	2 440	95	2 535
Rättshjälp, ersättn	48	2 238	1 853	2 286	2 259	27	2 286
Begäran om yttrande	37	108	79	145	102	43	145
Rättegångar	30	74	67	104	79	25	104
SUMMA	1 271	8 371	7 109	9 642	8 190	1 452	9 642
Makulerade		55	49	55	55		55
SUMMA TOTALT	1 271	8 426	7 158	9 697	8 245	1 452	9 697

Balansen från 2005 överensstämmer inte med Justitiekanslerns årsredovisning 2005 eftersom handlingar i ett antal ärenden diarieförts i efterhand.

TABELL 2 utvisande under vilka år de till 2007 balanserade ärendena inkommit									
Ärenden angående	1993/99	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Summa
Tillsyn						1	14	108	123
anmälan från mynd								1	1
anmälan från enskild							10	89	99
initiativärenden							4	11	15
granskningsärenden								1	1
rättegångar						1			1
inspektion									
ansvarsnämnd								1	1
oklara yrkanden								5	5
Yttrandefrihet			1	1		3	5	31	41
tryckfrihet							2	17	19
radioansvarighet								11	11
video							1		1
band								3	33
rättegångar			1	1		3	2		7
Skadestånd	8	1	1	3	6	10	154	845	1 028
skadeståndslagen							140	511	651
ers v frihetsinskr							1	309	310
övriga skadest									
EU-ärenden							5	2	7
rättegångar	8	1	1	2	6	10	8	21	57
återkrav frih				1				2	3
Övriga rätteg	3		2	2	4	3	6		20
Integritet					1	1	12	64	78
datalagen									
kreditupplysn									
inkassolagen									
TV-övervakn								41	41
rättegångar					1	1	12	23	37
Övrigt	1					4	14	47	66
JK:s egen verksamhet						2	13	21	36
advokater							1	8	9
remisser								15	15
uppdrag fr regeringen	1					1			2
generalklausulen									
skrivelse t regeringen						1		1	2
rättegångar								2	2
Rättshjälp							10	83	93
Rättshjälp, ersättning							2	23	25
Begäran om yttrande							6	37	43
Rättegångar							2	23	25
SUMMA	12	1	4	6	11	22	215	1 178	1 449

Tabell 3 visar den genomsnittliga handläggningstiden

ÄRENDEGRUPP	ANTAL AVGJORDA ÄRENDEN	HANDLÄGGNINGS- TID I DAGAR
Tillsyn		
2004	885	76,34
2005	1 101	62,64
2006	1 746	44,72
Tryck- och yttrandefrihet		
2004	445	25,56
2005	529	26,89
2006	475	31,66
Skadestånd (varav frihetsinskr.)		
2004	1 985 (1 052)	160,88 (70,33)
2005	1 810 (1 033)	163,79 (79,63)
2006	1 999 (1 150)	184,42 (91,40)
Övriga rättegångar		
2004	5	937,60
2005	2	280,50
2006	10	737,44
Integritet		
2004	892	8,55
2005	987	15,03
2006	1 173	7,70
Advokatärenden		
2004	73	22,14
2005	69	18,20
2006	63	36,94
Remisser		
2004	94	63,88
2005	109	61,41
2006	94	66,07
Uppdrag från regeringen		
2004	1	152,00
2005	3	438,67
2006	2	1 086,00
Rättshjälp		
2004	0	0
2005	1 877	6,29
2006	2 440	11,36

Finansiella dokument
Justitiekanslerns årsredovisning
2006

Resultaträkning
Balansräkning
Anslagsredovisning
Finansieringsanalys
Tilläggsupplysningar och Noter
Sammanställning över väsentliga uppgifter

RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	2006	2005
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		21 230	20 524
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	4 787	587
Intäkter av bidrag		390	150
Finansiella intäkter		0	1
Summa		26 408	21 262
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	2	-15 866	-14 976
Kostnader för lokaler		-2 241	-2 153
Övriga driftkostnader	3	-7 901	-3 972
Finansiella kostnader	4	-11	-15
Avskrivningar och nedskrivningar		-353	-426
Summa		-26 373	-21 542
Verksamhetsutfall		34	-280
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		27 631	30 000
Lämnade bidrag		-27 647	-30 212
Saldo		-16	-212
Årets kapitalförändring	5	19	-492

BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2006-12-31	2005-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	6	85	175
Summa		85	175
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	7	16	0
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	8	621	461
Summa		637	461
Fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter	9	200	179
Övriga fordringar	10	55	119
Summa		255	298
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	11	321	526
Upplupna bidragsintäkter	12	150	0
Summa		471	526
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	13	576	1 208
Summa		576	1 208
SUMMA TILLGÅNGAR		2 023	2 668
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	14	-1 728	-1 236
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	5	19	-492
Summa		-1 709	-1 728
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	15	508	607
Skulder till andra myndigheter	16	457	1 255
Leverantörsskulder		708	648
Övriga skulder	17	429	365
Summa		2 102	2 875
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	18	1 630	1 521
Summa		1 630	1 521
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		2 023	2 668

ANSLAGSREDOVISNING

Redovisning mot anslag

Anslag (tkr)	Not	Ing. över- förings- belopp	Årets till- delning enl regl. brev	Omdispo- nerade anslags- belopp	Indrag- ning	Totalt disponi- belt belopp	Utgifter	Utgående över- förings belopp
Uo 01 46:02 ap. 1 Ramanslag Justitiekanslern	19	-35	20 519	898	274	21 108	20 754	354
Uo 04 04:13 ap. 1 Ramanslag Kostnader för vissa skade- regleringar m.m.	20	299	31 163	1 208	572	32 098	28 108	3 990
Summa		264	51 682	2 106	847	53 206	48 862	4 344

FINANSIERINGSANALYS

(tkr)	Not	2006	2005
DRIFT			
Kostnader	21	-26 018	-21 116
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag		21 230	20 524
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	22	4 786	587
Intäkter av bidrag		390	150
Övriga intäkter		0	1
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		26 406	21 262
Minskning(+) av kortfristiga fordringar		98	404
Minskning(-) av kortfristiga skulder		-754	950
KASSAFLÖDE TILL DRIFT		-268	1 500
INVESTERINGAR			
Investeringar i materiella tillgångar		-441	0
Summa investeringsutgifter		-441	0
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		238	147
- amorteringar		-337	-395
Försäljning av anläggningstillgångar		3	0
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar		-96	-248
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		254	-201
KASSAFLÖDE TILL INVESTERINGAR		-283	-449
TRANSFERERINGSVERKSAMHET			
Lämnade bidrag		-27 647	-30 212
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		-65	-86
Utbetalningar i transfereringsverksamhet		-27 712	-30 298
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		27 631	30 000
Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet		27 631	30 000
KASSAFLÖDE TILL TRANSFERERINGSVERKSAMHET		-81	-298
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		-632	753
SPECIFIKATION AV FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL			
Likvida medel vid årets början		1 208	455
Minskning(-) av avräkning med statsverket		-632	753
SUMMA FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		-632	753
Likvida medel vid årets slut		576	1 208

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

(Belopp i tusental kronor där ej annat anges. Summeringsdifferenser kan förekomma pga. avrundning.)

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Justitiekanslerns redovisning följer god redovisningssed och årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna. Bokföringen följer förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna.

Efter brytdagen har fakturor överstigande 10 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 10 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 75 tkr. Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod.

Avskrivningstiden för förbättringsutgift på annans fastighet är 10 år när det gäller ombyggnad av Birger Jarls torn där Justitiekanslern har rätt att ingå hyresavtal med kontraktstid 10 år enl. regeringsbeslut 2005-03-17 Ju2004/10319/Å

Avskrivning under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Egenutvecklade dataprogram, licenser, rättigheter Förbättringsutgifter på annans fastighet (t.o.m. 2004) Datorer och kringutrustning Maskiner och tekniska anläggningar
5 år	Inredningsinventarier Övriga kontorsmaskiner
10 år	Förbättringsutgifter på annans fastighet, ombyggnad av Birger Jarls torn.

Omsättningstillgångar

Fordringarna har tagits upp till det belopp som de efter individuell prövning beräknas bli betalda.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Ersättningar och andra förmåner**Ledande befattningshavare / styrelseuppdrag**

	<u>Lön</u>
Justitiekansler Göran Lambertz	1 023
Inga styrelseuppdrag eller avtalade framtida åtaganden	

Anställdas sjukfrånvaro

Uppgifter om sjukfrånvaro, se sid 22 i resultatredovisningen

Noter

(tkr)

Resultaträkning

		2006	2005
Not	1 Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
	Intäkter av avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen	0	25
	Ersättning för statens kostnader för ombud i rättegångar	4 738	537
	Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	49	25
	Summa	4 787	587
Not	2 Kostnader för personal		
	Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	10 169	9 614
	Övriga kostnader för personal	5 697	5 362
	Summa	15 866	14 976
Not	3 Övriga driftkostnader		
	Kostnader för advokater i samband med rättegångar	5 163	1 191
	Övriga driftkostnader	2 738	2 781
	Summa	7 901	3 972
Not	4 Finansiella kostnader		
	Räntekostnader avseende lån i Riksgäldskontoret	11	15
	Summa	11	15
Not	5 Årets kapitalförändring		
	Periodiseringsdifferenser	-318	-887
	Amortering lån	337	395
	Summa	19	-492

Balansräkning

		2006-12-31	2005-12-31
Not	6 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	Ingående anskaffningsvärde	323	323
	Summa anskaffningsvärde	323	323
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-148	-40
	Årets avskrivningar	-90	-108
	Summa ackumulerade avskrivningar	-238	-148
	Utgående bokfört värde	85	175

	2006-12-31	2005-12-31
Not 7 Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	313	313
Årets anskaffningar	16	0
Summa anskaffningsvärde	329	313
Ingående ackumulerade avskrivningar	-313	-313
Summa ackumulerade avskrivningar	-313	-313
Utgående bokfört värde	16	0
Not 8 Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
Ingående anskaffningsvärde	1 325	1 325
Årets anskaffningar	425	0
Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-394	0
Summa anskaffningsvärde	1 356	1 325
Ingående ackumulerade avskrivningar	-864	-546
Årets avskrivningar	-263	-318
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	392	0
Summa ackumulerade avskrivningar	-735	-864
Utgående bokfört värde	621	461
Not 9 Fordringar hos andra myndigheter		
Fordran ingående mervärdesskatt	200	179
Summa	200	179
Not 10 Övriga fordringar		
Fordringar enligt domar	334	384
Värdereglering då dessa bedöms som osäkra	-284	-268
Fixkassa mm.	5	3
Summa	55	119
Not 11 Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyreskostnader	278	494
Övriga förutbetalda kostnader	43	32
Summa	321	526
Not 12 Upplupna bidragsintäkter		
Upplupna bidragsintäkter från regeringskansliet avseende ersättning för uppdrag oljeskadefonderna.	150	0
Summa	150	0

		2006-12-31	2005-12-31
Not 13	Avräkning med statsverket		
	Ingående balans	1 208	455
	<i>Avräknat mot statsbudgeten:</i>		
	Anslag	48 862	50 524
	<i>Avräknat mot statsverkets checkräkning:</i>		
	Inbetalningar SCR	7 543	2 234
	Transfereringar m.m.	-57 037	-52 005
	Utgående balans	576	1 208
Not 14	Balanserad kapitalförändring		
	Periodiseringsdifferenser	-1 728	-1 236
	Summa	-1 728	-1 236
Not 15	Lån i Riksgäldskontoret		
	Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
	Ingående balans	607	855
	Under året nyupptagna lån	238	147
	Årets amorteringar	-337	-395
	Utgående balans	508	607
	Beviljad låneram enligt regleringsbrev	4 000	2 000
Not 16	Skulder till andra myndigheter		
	Sociala avgifter	280	242
	Övriga skulder till andra myndigheter	177	1 013
	Summa	457	1 255
Not 17	Övriga skulder		
	Personalens källskatt	427	348
	Övriga skulder	2	17
	Summa	429	365
Not 18	Upplupna kostnader		
	Upplupna semesterlöner och löner inklusive sociala avgifter	1 519	1 386
	Övriga upplupna kostnader	111	135
	Summa	1 630	1 521

Anslagsredovisning

Not 19 Justitiekanslern Uo 01 46:02 ap 1

Enligt regleringsbrev för 2006 disponerar Justitiekanslern en anslagskredit på 616 tkr.

Not 20 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. Uo 04 04:13 ap 1

Enligt ändring av regleringsbrev 2006-12-21 Ju2006/10138/Å mfl. disponerar Justitiekanslern 31 163 tkr och anslagskrediten uppgår till 1 058 tkr.

	2006	2005
Ersättning till frihetsberövade m.m.		
1. Ersättning för frihetsinskränkning	24 394	28 296
2. Frihetsinskränkning, ombudskostnader	1 581	1 371
3. Frihetsinskränkning, kostnad i samband med rättegång	1 278	40
4. Frihetsinskränkning, livränta efter rekvisition från SPV	203	193
Skadestånd m.m. i andra fall		
1. Skadestånd m.m. i övriga ärenden	0	86
2. Ombudskostnader i övriga ärenden	7	0
3. Kostnader i samband med statens rättegångar	5 380	1 586
4. Kostnader i samband med rättegång inför internationell domstol m.m.	0	0
5. Kostnad för förundersökning i brottmål	24	190

Finansieringsanalys

	2006	2005
Not 21 Kostnader		
Kostnader enligt resultaträkningen	26 373	21 542
Realisationsförlust vid försäljning av anläggningstillgångar	-2	0
Avskrivningar	-353	-426
Kostnader	26 018	21 116
Not 22 Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
Intäkter enligt resultaträkningen	4 788	587
Realisationsvinst vid försäljning av anläggningstillgångar	-2	0
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	4 786	587

SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER

(tkr)	2006	2005	2004	2003	2002
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Utnyttjad	508	607	855	491	903
Kontokrediter Riksgäldskontoret (ej tillämpligt)					
Räntekonto Riksgäldskontoret (ej tillämpligt)					
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	10	10
Avgiftsintäkter	4 787	587	4 979	737	148
Anslagskredit					
Beviljad kredit anslag 01 46:2 ap 1	616	546	545	249	483
Utnyttjad	0	35	0	0	0
Beviljad kredit anslag 04 04:13 ap 1	1 058	0	458	2 429	770
Utnyttjad	0	0	0	1 761	0
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande 01 46:2 ap1 varav intecknat	354 0	0 0	898 0	1 420 0	1 382 0
Anslagssparande 04 04:13 ap1 varav intecknat	3 990 0	299 0	1 208 0	0 0	3 211 0
Bemyndiganden (ej tillämpligt)					
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	22	20	19	16	16,5
Medelantalet anställda (st)	22	20	19	16	16,5
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 182	1 055	1 031	1 057	1 217
Kapitalförändring					
Årets	19	-492	-328	489	-841
Balanserad	-1 728	-1 236	-909	-1 398	-557